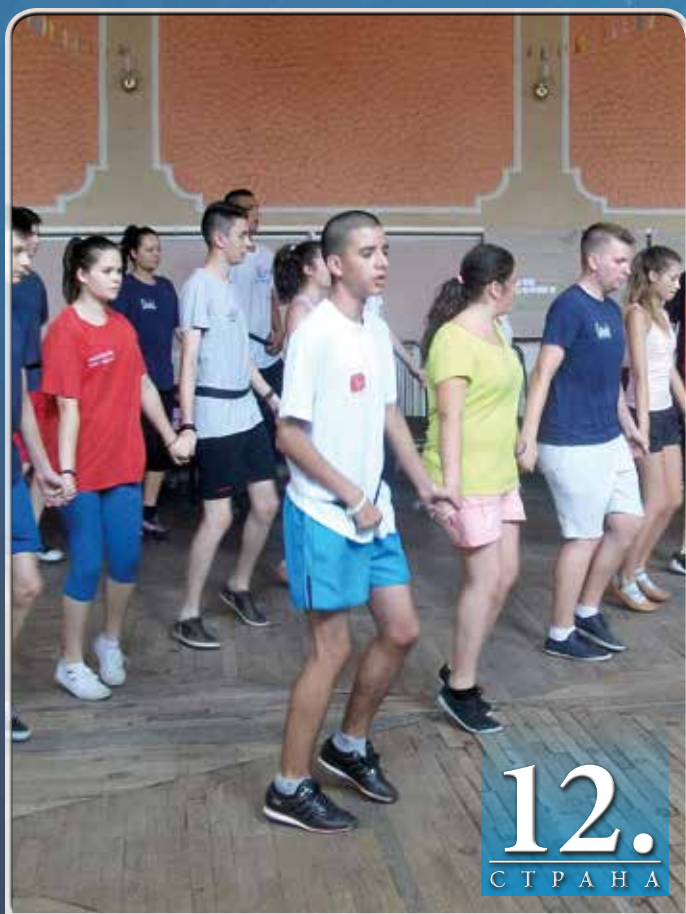

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

Патријарх посетио Будимпешту

Пуцају зидови шиклошке цркве

Четврт века батањског кампа

Регионални сусрет писаца

ПОЛИТИКА

Меркелова сазива балкански самит

О будућности Балкана – у Берлину

На позив Ангеле Меркел, премијери, шефови дипломатија и министри финансија и економије држава насталих на тлу бивше Југославије, али и Косова и Албаније, у немачкој престоници ће крајем августа разговарати о привредном развоју региона

Према позивници на берлински самит, организатор једнодневнoг скупа, немачко Министарство за привреду и енергију, планирало је дискусије на тему пројеката из области енергетике, технологије и инфраструктуре. Разговараће се о економској сарадњи на простору западног Балкана, као и о промоцији малих и средњих предузећа.

Ангела Меркел са привредницима Балкана, недавно у Дубровнику

Идеја о економском регионалном самиту у Берлину је, како сазнајемо, први пут потекла приликом сусрета Меркелове и албанског премијера Едија Рама, пре неколико месеци, који је канцеларки изнео став да је региону најпотребнија економска помоћ. Премијер Александар Вучић је рекао да ће позвати председавајућег Председништва БиХ Бакира Изетбеговића и председника РС Милорада Додика да припреме заједничке пројекте, уверен да би се са таквим пројектима обезбедила

шира подршка Немачке, али и ЕУ и целог света. Он је као пример пројекта значајног за Србију навео пругу Београд-Сарајево, а један од саговорника београдске „Политике“ оцењује да Вучић тиме „покушава да што брже Србија буде ближа локомотиви“, имајући у виду аутопут кроз БиХ који би ишао од аутопута Београд-Загреб, преко Сарајева, према мору.

Различити су одговори на питање колико једна привредна конференција може да буде пресудна у помоћи региону. Док једни истичу да су немачким инвеститорима много интересантнији велики инфраструктурни прекогранични пројекти од малих, појединачних држава, други мисле да „вреди пробати, али да не треба превише очекивати“, а трећи указују да конференција, пре свега, представља „политички сигнал да је Берлин заинтересован да се даље економски сарађује, што је веома битно“.

Најављујући раније ову конференцију, Меркелова је изјавила да ће она бити одржана како би се „јасно ставило до знања да желимо да помогнемо једни друге и заједно гледамо у будућност“.

Б. В.

Дипломатске активности

Америка би да бира српског амбасадора?

У српском државном врху, према писању београдских медија, сматрају да је „крајње необично“ да један дипломата, као што је то урадио амерички амбасадор, саветује Београду каквог човека да пошаље за представника у његову земљу

Именовање амбасадора Србије у десет земаља у којима Београд тренутно нема шефа дипломатског представништва, међу њима у Вашингтону и Берлину, чува се као најстрожа државна тајна. Незваничне информације говоре да се на том списку налази и Ђерђ Матковић,

саветник за спољну политику премијера Александра Вучића, као нови представник Србије у Вашингтону (пре више година, радио је као политички саветник српског амбасадора у Будимпешти). Како је најавио Ивица Дачић, министар спољних послова, процедуре за именовање ам-

басадора су у току, а њихов циљ је да се што пре на седници Владе донесе одлука о именовању амбасадора (у тренутку закључења овог броја СНН-а то још није учињено).

На чињеницу да Београд дуго нема представника у Вашингтону, пре неколико дана се осврнуо и амерички амбасадор Мајкл Кирби. Према његовим речима, било би добро да Србија што пре именује амбасадора у Вашингтону, али је уз ову констатацију амерички дипломата поручио и да је „важно изабрати праву особу за тај одговоран посао“.

„Упознат сам да министар спољних послова Ивица Дачић, премијер

Мајкл Кирби, амерички амбасадор у Београду

Александар Вучић и председник Томислав Николић интензивно размишљају о томе кога именовати за амбасадора у САД. То је битан положај, будући амбасадор мора бити особа која ће најбоље представљати Србију у Вашингтону и заступати њене интересе“, изјавио је Кирби.

Како пише „Политика“, није познато да ли се Матковић уклапа у овај профил, али у државном врху сматрају да је непримерено да један дипломата саветује неку државу каквог човека да именује у његовој земљи.

„Ово је крајње необично“, каже неименовани саговорник „Политике“ и додаје да се не може избећи утисак да има једне дозе лекцијашења која најчешће стиже од великих сила.

„Замислите да оде у Пекинг да каже кога да пошаљу. Они би послали баш другачију особу од оне која је по мери Вашингтону“, наводи саговорник београдског листа. На први поглед, Кирбијева изјава делује као обична фраза амбасадора који жели да Србија пошаље што бољег кандидата, али у политичким круговима се она тумачи као порука да је Београд до сада, изгледа, слао неподесне кандидате.

Ј. Ц.

Разговори у Народној скупштини Србије

Сусрет са члановима мађарске амбасаде

Председник Посланичке групе пријатељства са Мађарском Жарко Мићин, састао се у Дому Народне скупштине у Београду са отправником послова Амбасаде Мађарске Золтаном Варгом и првим секретаром Габором Галантајем

Домаћин састанка оценио је да је сарадња Србије и Мађарске на изузетно високом нивоу, али и да има простора за њено даље унапређење. Мићин је истакао да ова Посланичка група броји 28 посланика, односно девет чланова више него у прошлом сазиву, што, како је додао, показује да је све више народних по-

сланика заинтересовано за сарадњу са Мађарском.

Он је оценио да ова Посланичка група пријатељства треба да представља спону у дијалогу две државе и додао да су за Србију од великог значаја искуства Мађарске у процесу евроинтеграција. Домаћин је истакао да Србија и Мађарска треба да сарађују ка-

ко на међупарламентарном нивоу, тако и у области пољопривреде и привреде, али и у свим другим сферама.

Отправник послова Амбасаде Мађарске сложио се са председником Посланичке групе пријатељства да су билатерални односи између Србије и Мађарске на узлазној путањи, као и да је сарадња две владе све интензивнија. Он је указао и на значај међупарламентарне сарадње у остваривању што ближњих односа две земље. Золтан Варга је истакао и да је улазак Србије у Европску унију од великог значаја и навео да Мађарска максимално подржава Београд на путу евроинтеграција.

М. Т.

На други

ПОГЛЕД

ФЕДЕРАЛИСТИ И КОНФЕДЕРАЛИСТИ У ЕУ

Не успели избор председника и високог комесара за спољне послове и безбедност због подељености у ЕУ потврдили су да идилична представа о хармоничном функционисању Уније, која се већ годинама пројектује, не одговара фактичком стању. Поделе су најављене различитим приступима у решавању кризе у еврозони после 2008, резултатима мајских избора за институције ЕУ, разликама поводом избора кандидата за председника Комисије ЕУ, разликама у приступу украјинској кризи, односом према Русији, „Јужном току“.

Код приступа решавању кризе у еврозони била су присутна два прилаза: немачки, са захтевом за финансијску дисциплину и стезање каиша, и француско-медијтерански, са акцентом на социјалу и солидарност. Украјинска криза отворила је питање проширења на Исток, односа ЕУ са Русијом и САД, имајући у виду уже геополитичке и економско-стратешке интересе Уније и појединих важних чланица у њој. Ово се видело и на примеру изградње „Јужног тока“, који је поделио ЕУ на бази залагања за принципијелан приступ и конкретан интерес.

Дакле, куда иде ЕУ? Основу за груби одговор дао је сам новоизабрани председник Комисије (владе) ЕУ Јункер. Био је веома прецизан када је рекао да ће његов петогодишњи мандат бити генерално концентрисан на сређивање стања у ЕУ, што је илустровао и ставом да у том мандату неће бити пријема нових чланица. Према разликама у ЕУ које су се до сада манифестовале, главно питање на политичком плану биће садржај и обим даљих институционалних реформи. Појединостављено, то ће бити борба између федералиста, које оличава сам Јункер и група чланица на челу с Немачком, и конфедералиста, које оличава Велика Британија и група земаља која се залаже за заустављање процеса интеграција јачањем институција ЕУ. Треба подсетити да је британски премијер Камерон још 2013, кад је влада дала сагласност да се одржи референдум о статусу Велике Британије у ЕУ, изнео ставове своје владе о институционалним реформама у ЕУ у више тачака, међу којима је и она о захтеву за јачање надлежности националних парламената на рачун Европског парламента.

Нови моменат је јачање улоге евроскептике, тако да ће у даљој политичкој и законодавној сфери у ЕУ бити потребно знатно више усаглашавања и политичке комбинације. Важно политичко питање биће и будућа стратегија у спољној и безбедносној политици, где је степен интеграција најмање напредовао. Повод је, наравно, Украјина, која је отворила нека питања у вези с потребом преиспитивања стратегије проширења ЕУ на Исток, имајући у виду неуспех концепта Источно партнерство и самита ЕУ у Виљнусу октобра 2013, из чега је и настала украјинска криза.

На економском плану треба очекивати консолидацију ЕУ на основама стратегије коју је креирала Немачка у процесу решавања кризе у еврозони и чији је извршилац био тим у коме је важну улогу имао и сам Јункер.

Др Зоран Миливојевић

Изненадна посета високог госта из Србије

Патријарх Иринеј посетио будимпештански Храм Светог Ђорђа

Поглавар Српске православне цркве је, у оквиру краће незваничне посете мађарској престоници, обишао српску цркву у Будимпешти и разговарао са владиком Лукијаном и будимпештанским парохом Зораном Остојићем. За сада нема информација о томе када би патријарх Иринеј могао и званично да посети Мађарску

Многе наше читаоце изненадила је незванична информација која се, заједно са фотографијама, брзо проширила интернет мрежом, да је Његова светост патријарх српски Иринеј, боравио у посети Мађарској. Могућност његове посете често је спомињана у последње време, па су многи верници тај догађај с пажњом ишчекивали.

Вероватно је из тог разлога ова вест наишла на велико интересовање, па је нашој редакцији стигло више питања читалаца на ту тему. Осим за

проверу тачности ове информације, замољени смо и да упитамо надлежне зашто Епархија будимска о посети није благовремено обавестила јавност. Одговор на ово питање добили смо од будимпештанског пароха, оца Зорана Остојића.

Према његовим речима, тачно је да је патријарх Иринеј посетио Храм Светог Ђорђа у Будимпешти, али је његов долазак био изненадан. Како нам је рекао отац Остојић, у Епархији будимској нису унапред били обавештени да ће доћи до ове посете. Наиме, високи гост из наше матице је на путу за Беч одлучио да неформално посети Будимпешту и том приликом се накратко задржао у српском храму у мађарској престоници. Па-

тријарха је примио епископ будимски Лукијан, уз присуство пароха Остојића и ђакона Зорана Живића.

После разгледања храма и информисања о црквеном животу у Будимској епархији, поглавар Српске православне цркве је наставио пут за Беч, ради обављања раније предвиђених дужности у Аустрији. За сада нема информација о томе када би патријарх Иринеј могао и званично да посети Мађарску. Да овдашњи православни верници ту посету с нестрпљењем очекују, говори и мноштво имејлова који су поводом његовог путног задржавања у Будимпешти стигли на адресу Српских недељних новина.

Д. Ј.

Усавршавање пограничних служби

Европска унија финансирала језичку обуку пограничних полицајаца

У Суботици су свечано уручене дипломе представницима пограничне полиције, који су у оквиру прекограничног пројекта „Успостављање мађарско-српских речних граничних прелаза на Тиси“ прошли тромесечну језичку обуку. Кроз обуку је прошло шездесет службеника у Суботици, Кањижи, Сомбору и Бездану

Пројекат везан за речне граничне прелазе реализује се у склопу ИПА прекограничног програма Мађарска-Србија, уз суфинансирање Европске уније, а у партнерству са Еврорегионалном агенцијом за развој Дунав-Криш-Мориш-Тиса, Дирекцијом за водопривреду Доњег Потисја, Главном капетанијом полицијске Жупаније Чонград и Скупштином општине Кањижа.

Курс мађарског језика за службенике на граничним прелизима, припаднике српске пограничне полиције и државне службенике успе-

шно је положило 60 службеника у Суботици, Кањижи, Сомбору и Бездану. Обуку полицајцима у Србији држао је стручни кадар Отвореног универзитета из Суботице. Истовремено су полицајци са мађарске стране границе учили српски језик.

— Овај пројекат је започет пре две године и тада смо се изјаснили да је учење мађарског језика битно. Поред тога, пројекат обухвата и опремање граничног прелаза Кањижа, као и набавку одређених средстава за надзор на Тиси. Задовољни смо квалитетом обуке, а морам и да истакнем традиционално добру сарадњу између наше и суседне полиције и тај однос само надограђујемо — рекао је представник Управе Граничне полиције, Милан Блануш.

Српска и мађарска полиција имају добру сарадњу, која ће у наредном периоду бити и побољшана отварањем заједничке канцеларије са мађарске стране граничног прелаза Хоргош.

Друга активност је организовање заједничких патрола за надзор обе стране границе. Због тога је неопходно знање српског и мађарског језика.

Р. П.

МОЗАИК

Понос и брије шиклошких Срба

Пуцају зидови на цркви у Шиклошу

Чланови Српске самоуправе у Шиклошу на челу са председником Сретом Вечериновићем, дуго су очекивали тренутак завршетка простора за друштвене активности недалеко од цркве, али су радови због финансијских разлога тек недавно окончани. Сада је остварен жељени циљ, па се одмах до српског православног храма налази простор у којем наши људи могу да се окупе и друже. Шиклошани су ових дана на зид

Шиклошани су привели крају изградњу простора за друштвене активности, а ангажовањем неколицине верника, на улазу у црквену порту постављена је нова спомен плоча. Међутим, мештане брине пуцање зидова храма и зида који окружује порту

крај улаза у порту светиње поставили и нову мермерну плочу. Тројезични натпис на српском, мађарском и немачком језику јасно упућује све посетиоце и пролазнике да се пред њима налази српска православна црква.

Трошкове израде нове мермерне плоче, која је заменила стару металну, заједно су сносили породице: Вечериновић, Ножица, Деспотовић и Јаношев. Ради се о фамилијама које су са по једним чланом заступљене у представничком телу Срба у Шиклошу. Био је то добровољни прилог ових породица, које су и на овај начин желеле да покажу приврженост цркви и православљу.

Шиклошане, међутим, брине стање

спољашњих зидова храма, као и зида око порте. Српски православни храм један је од архитектонских бисера града и обновљен је 2006. године, када је одржана и прослава поводом 200. годишњице постојања светиње. Сада, након осам година, на богомо-

љи су све видљивији проблеми које би требало санирати.

Срби у Шиклошу се надају да ће бити могуће урадити реконструкцију, барем делимично. Сада се марљиво припремају за традиционално окупљање на Ђунтиру, како би се, као и претходних година, поклонили успомени на Светог Стевана Штиљановића, капетана и некадашњег браниоца Шиклоша. Сећање на деспота и свеца пореклом из Паштровића, који је 1515. године сахрањен на брду Ђунтир, ове године биће уприличено 10. августа.

Чланови шиклошке Српске самоуправе позивају све заинтересоване да се придруже одавању почasti овој истакнутој личности. Биће то још једна прилика да се евоцирају успомене на славна времена, а што се тиче будућности, ово тело Срба у барањском градићу очекује успех на јесењим мањинским изборима, који ће омогућити наставак континуираног рада Српске самоуправе.

П. М.

Сејединско културно лејо

Одржан девети „Кикинда Short“

Фестивал кратке приче, који је ове године окупио 20 писаца из 14 земаља, одржан је у пет градова Мађарске, Србије и Румуније

Фестивал је и ове године организовало Удружење „Кикинда Short“. Иако је било предвиђено да у башти сејединског кафића „Милениуми“ кратке приче читају и књижевници из Србије, Јовица Аћин и Сава Дамјанов, они нису успели да допутују и наступе у граду на обали Тисе. Присутни аутори из Португалије, Македоније, Украјине, Словеније и других земаља, прочитали су одломке из својих радова.

Модератор ове књижевне трибине био је Роланд Орчик, асистент на Катедри за славистику Филозофског факултета Универзитета у Сегедину, који је укратко подсетио на истори-

јат фестивала. Почасни гост приредбе ове године је био Лихтенштајн, чији су књижевници учествовали на литерарној вечери. Радови који су читани на фестивалу биће објављени у посебном зборнику.

Овогодишња прекогранична књижевна презентација реализована је и у Кикинди, Сегедину, Темишвару, Зрењанину и Београду. Манифестацију су подржали: Културна фондација Лихтенштајна, Министарство културе Републике Србије, Покрајински секретаријат за културу, као и друга ресорна министарства и удружења у Румунији и Мађарској.

П. М.

Српски новинарско-уметнички караван у Печују

Посета Жолнајевој четврти и печујским Србима

На позив фирме која управља Жолнајевим наслеђем, новинарско-уметнички караван из Србије, састављен од новинара, глумаца и људи који се баве културом, боравио је у дводневној посети Печују

Дванаесточлана група посетилаца из Србије је овом приликом обилазила винске џушеве Печуја и барањске регије. Неизоставна је била и посета Вилању, који је надалеко познат по својим црним винима. Гости из Србије посетили су познату бању Харкањ, као и многобројне културно-историјске споменике бивше европске престонице културе.

У Жолнајевој четврти у Печују, госте је примио Иштван Марта, директор Друштва које управља Жолнајевим наслеђем. Он је детаљно говорио о културној понуди града Печуја, његовом историјату, културним и туристичким могућностима.

— Печуј има чиме да се подичи, јер је само прошле године у овом граду реализовано 1800 културних програма — подвукао је Иштван

Марта, који није крио задовољство овом посетом.

Међу гостима је била и Јелена Матијевић, новинарка „Вечерњих новости“, која је била одушевљена Печујем. Боравак у граду искористила је за сусрет са представницима српске заједнице. До сусрета са др Милицом Павлов, секретаром Печујско-барањског српског удружења и потписником ових редова, у својству председника поменуте цивилне организације, дошло је у Регионалном центру печујских Срба. Гошћа се интересовала за чињенице везане за изградњу новог српског православног храма, оснивање црквено-уметничке збирке у Печују, историјат, прошлост и данашњицу Срба у родном граду великог сликара Петра Добровића.

М. П.

Милена Ситојановић

ВУЧЈА ПЛАНИНА

(Прва награда на Конкурсу „Михал Бабинка“)

Пут преко Вучје планине је био напоран. Успон је био велик, а камење нам је секло ноге. Сандале су се већ одавно распале од хода по камењарима и шумама. Врх је још увек био високо изнад нас. Данима смо журили како би стигли до вилин извора. Стаза је кривудала усправно, отежавајући нам кретање по месечини. Коњи које смо водили, су као и ми жељно ишчекивали завршетак овог путовања, што због умора, што због потковица које су им раскрвариле копита.

Мој сапутник је био рањен, па му је десно раме обилно крварило. Још у подножју сам му превео рану и ставио мелем од пољских трава, али нисам могао да спречим потенцијално тровање крвљу. Само испирање ране са вилин извора може спречити даље крварење.

Мало испред нас нешто шушу, и стадох у месту. Чуло се режање неке животиње, и само сам чекао моменат када ће нас заскочити. Повукох свог коња да крене, али он ни да мрдне. Срце ми је јако ударило, и нека јежа ме прожигала целим телом. Знао сам да нису чиста посла. Повукох узде још једном, али ништа. Сигурност у постојање неког магичног бића је само потврдило то да коњи нису хтели ни да се помере. Знао сам да у овим шумама има свакојаких створења, али нисам желео да ризикујем, па исухах мач из корица. Кренух одлучно напред.

Ослушкујем пажљиво, и пазим на сваки камен да ми се нога не оклизне. Стижем до жбуна. Напетост ме не попушта. Подигнем мач и тамад на ударим посред купиновог лишћа, кад видим малену прилику умотану у плаво испрљано ћебе, како се копрца. Нико нормалан не би оставио бебу на овом камењару, посред планинског успона. Делује ми као свако друго одојче, па му приђем подигнем га из купина, и размотам ћебе. На стомаку знак змајевог репа. Било ми је јасно зашто су се коњи узнемирили. Ово дете је било син неке чобанице која је чувала овце по овим врлетицама, и змаја, вероватно оног који живи на врху Вучје планине.

Са дететом у наручју наставих пут, а мој рањени пријатељ поче да ме одговара од ношења детета. Није ми било тешко да га понудим вилима. Оне су радо прихватале да задоје децу, па би она постала виленита. Ово дете је било змајске крви, тако да би од њега само врски јунак могао да израсте.

Месец је залазио за облаке и поново провирио кроз њих осветљавајући нам повремено пут. Терен испред нас је добијао много блажи успон, па смо се лакше и брже кретали. Углавном светло ватре недалеко од нас, па пожурисмо тамо. А око ватре лепота које се очи не могу нагледати. Виле голе око ватре разигране и распеване. Све лепша од лепше. Када видеше да долазимо обрадоваше се. Најстарија од њих, али ни мало ружнија приђе, и кад виде да носим одојче рашири усне у осмех. Прихвати га обема рукама и прислони на голу груди. Дете поче да сиса млеко, а остале виле се окупиле како би помогле мом сапутнику. Вила кад подоји дете, спусти га на хладну земљу, па откину лист врбе из своје косе, и уз парче печурке и стави му у уста.

Мој пријатељ и ја легосмо на траву и препустисмо се вилинским причама. А оне обиграше око одојчета, као да је њихово. Ујутру када смо се пробудили нигде живе душе није било. Ни трага од ватре. Само знам да је мом пријатељу раме зарасло. ■

КУД „Станко Пауновић“ јосиовао у Сегедину

Успостављена фолклорна сарадња са Панчевом

На овогодишњој смотри представило се девет домаћих и иностраних ансамбала са готово 400 учесника. Међу њима су били и чланови Културно-уметничког друштва „Станко Пауновић“ НИС-РМП из Панчева, које је у Сегедину договорило сарадњу са КУД-ом из Деске

Двадесет шести по реду Међународни фолклорни фестивал у Сегедину одржан је средином јула у организацији Задужбине за сегедински међународни фолклорни фестивал и под покровитељством локалне самоуправе. На овогодишњој смотри представило се девет домаћих и иностраних ансамбала са готово 400 учесника. Међу њима су били и чланови Културно-уметничког друштва „Станко Пауновић“ НИС-РМП из Панчева, које је предводио уметнички директор Дејан Трифуновић. Млади играчи из Србије, уз пратњу оркестра, првог дана су продефиловали кроз град, да би потом, заједно са осталим учесницима фестивала наступали у сегединском Националном позоришту. На фестивалу су наступили и ансамбли из Турске, Румуније и Чешке.

Играчи су 10. јула, током преподневна, своје умеће представили на летњој позорници, постављеној на Тргу Дугонич, а у вечерњим сатима су били гости чланова КУД-а „Банат“ у Десци. Панчевци су концерт одржали пред препуним гледалиштем у ме-

сном Сеоском дому, а публика је имала прилику да ужива у раскоши оригиналних српских народних ношњи и лепотама српских народних игара, песама и музике.

Ово Културно-уметничко друштво основано је 1948. године и данас броји преко 500 чланова. Окупља 14 играчких ансамбала, народни и тамбурашки оркестар, школу фруле и

КУЛТУРА

тамбуре, мушку и женску певачку групу, радионицу за реконструкцију народних ношњи. Публика је била одушевљена наступом, а имала је прилику да види: *Игре из Доње Јасенице, Игре из околине Београда* и друге кореографије. Музички блокови и певачки наступи чинили су једну изузетну целину, која је с правом заслужила аплаузе публике у Десци и Сегедину.

Због лошег времена, 26. Међународни фолклорни фестивал у Сегедину приведен је крају гала-предста-

вом у Дому омладине. Панчевци су на крају гостовања изразили жељу да са сегединским фолклорним ансамблом и КУД-ом „Банат“ наставе сарадњу. Сви заједно учествоваће на две међународне манифестације: Фестивалу певачких група „Етно глас“ и Фестивалу децијих фолклорних ансамбала „Панчево – град игре“.

Предраг Мандић

Ближи се њеши Месец српске културе

Програми од Сентандреје до Сегедина

Најављујући манифестацију „Месец српске културе“ у Мађарској, која је планирана за јесен, организатори обећавају богат садржај који ће се одвијати од 12. септембра до 10. октобра ове године

Према речима Милана Ђурића, директора Културног и документационог центра Срба у Мађарској, који по пети пут организује „Месец српске културе“, овогодишњи програм је концептиран тако да обухвати различита интересовања и генерације, а осим у мађарској престоници програми ће се изводити у Сегедину, Бати, Сантову, Сентандреји, Печују, Калазу и другим местима у Мађарској, у којима живе Срби.

— Свечано отварање „Месеца српске културе“ планирамо за 12. септембар и то ће заиста бити спектакуларно вече у прелепој сали престижне пештанске Музичке академије

„Франц Лист“, када ће публика моћи да погледа мултимедијални пројекат под називом „Serbian Jazz Bre“ — рекао нам је Ђурић и додао:

— Током ових месеца дана смењиваће се разноврсни културни догађаји, па ће ту бити књижевних вечери, фолклорних сусрета, представљања старих заната, изложби, филмских пројекција, позоришних представа, обележавања важних годишњица и сл.

Тако ће се српски књижевници из матице и дијаспоре дружити у оквиру „Пештанског књижевног омнибуса“, Српско позориште у Мађарској за ову прилику вредно припрема премијеру, богатство српског фолклора

представиће ансамбли из Мађарске и Србије, а у Дому културе у Калазу ће бити представљени стари и помало заборављени занати — каже Милан Ђурић за СНН.

У оквиру манифестације „Месец српске културе“ биће обележене и две важне годишњице. Пројекцијом филма о Милунки Савић, хероини Првог светског рата и тематском изложбом, биће обележена годишњица Великог рата, а предавањем на тему „Српско-мађарске везе“ у Библиотеци за стране језике у Будимпешти, биће обележено 150 година од смрти Вука Стефановића Караџића.

Организатори припремају и програм изненађења, што ће овога пута обављати посебно припаднице лепшег пола. Биће то прилика да се на пригодан начин обележи пета годишњица манифестације „Месец српске културе“, која има за циљ да привуче српску, мађарску али и интернационалну публику, јер су култура и уметност универзалне категорије.

Добрила Боројевић

ИНТЕРВЈУ

Јелена Тешењи, директорка Српског забавишта у Будимпешти

Негујемо српски језик, обичаје и традицију

Добар глас далеко се чује и то је сигурно један од разлога због којих родитељи одлучују да своју децу упишу баш у наше забавиште. Овде се сваком детету приступа као посебној личности. Радимо индивидуално, према дечјим потребама и могућностима, каже за СНН директорка забавишта које функционише при Српској школи „Никола Тесла“

Колико је деце у прошлој школској години бројало Српско забавиште и како се одвијао рад са ђацима?

— Наше забавиште је у протеклој школској години бројало 48 деце, која су била подељена у две групе. У млађој групи су била деца узраста 3-5 година, а у старијој 5-7 година. Програми су прилагођени узрасту и они су различите тежине.

У последње време је повећан број деце која се уписују у Српско забавиште. Где видите главни разлог овог тренда?

— Добар глас далеко се чује и то је сигурно један од разлога због којих се родитељи опредељују баш за наше забавиште. Овде се сваком детету приступа као посебној личности. После захтеви које једно дете одређу-

после подне у 17 часова. Има деце које нам долазе рано, а већина стиже до 8 сати. Сва деца се окупљају у једној просторији и ту се одвијају слободне активности. Трудимо се да то буде стварно по слободном избо-

социјализације који свако треба да прође. Млађа група након јутарње активности одлази у двориште и ту је до 10.30. Старија група се придружује мало касније, када заврши своју другу активност.

ђа деца углавном спавају, а најважније је да се одмарају и не ометају друге. У 15 часова је буђење, након чега следи послеподневна ужина. Родитељи долазе по децу између 16 и 17 часова. Дневни ред представља један еластичан оквир и све зависи од тога како су деца расположена тога дана, колико је њих дошло и какве жеље имају. Не држимо се слепо написаног дневног реда и не гледамо на сат. Не можемо прекинути активност док деца не заврше своју игру.

Колико сје задовољни условима за рад? Шта вам је шренушно најошребније?

— Прошле године је уписан највећи број деце откад постојимо. Ја сам страховала како ћемо децу сместити, обезбедити им простор за игру и поподневни одмор.

Без обзира на то што их је много, деца се друже и учествују у свим активностима. Заиста су добра у сваком погледу. То нам је у великој мери олакшало рад на овако малом простору. Наиме, имамо само две просторије. Ради се о просторијама школе које су прилагођене раду забавишта. Немамо своје право забавиште и још увек чекамо и надамо се. Нама јесте потребан већи простор, али ово забавиште оваквим какво јесте чине људи, а не велика количина играчака и дидактичког материјала. Директорка је у преговорима са људима који могу да нам помогну и ми се надамо да ће се проблем простора заиста решити. Потребно је мало дуже чекати, али ако смо чекали 21 годину, сачекаћемо колико буде потребно.

Недавно је обновљено игралиште, новцем сакупљеним од прилога са Добродошлице бала. Да ли сје задовољни реновирањем?

— Наше двориште је раније било у оквиру школског дворишта, али то је ометало игру школске деце и одузимало део простора. Овај простор који сада имамо за игралиште раније је био празан, а првобитно је осмишљен као спољна читаоница и директно је повезан са библиотеком. На основу прегледа статичара, који су дали мишљење да је место безбедно, дозвољено је да се овде изгради једно игралиште за нас.

Током дана излазимо више пута, уколико је лепо време. Простор је опремљен покретним играчкама.

ног узраста треба да испуни, да оствари одређене физичке и интелектуалне способности, перцептивне могућности, развија чула, опажање, упознаје језик и друго. Свако дете пажљиво посматрамо и трудимо се да пружимо оно што је њему потребно у датом тренутку. Радимо индивидуално, према дечјим потребама и могућностима.

Да ли је садашњи број запослених у забавишту довољан да испуни све ове обавезе?

— Укупно нас је седморо запослених: четири педагога и три васпитачице које популарно називамо „тетицама“. Распodelили смо се тако да све постигнемо. Било би добро да имамо већи број педагога, па да радимо са мањим бројем деце. Тада би могло и другачије да се ради. Међутим, у односу на простор којим располажемо, ово је довољан број запослених, јер немамо довољно места да раздвојимо децу.

Како изгледа један радни дан у Српском забавишту?

— Наше забавиште се отвара сваког радног дана у 7 ујутру и затвара се

ру, а васпитач је ту да помогне детету и припреми материјал. Важно је пружити деци слободу и самосталност, што представља најважније одлике слободне игре.

У зависности од тога колико се деце окупи, педагози поделе децу у две групе. Уколико их стигне мање, сви остају заједно до ужине, која је овде, у просторијама забавишта. Прва организована активност је јутарња гимнастика и она почиње у 8.30.

Део активности су кратке приче, бројалице и све што је повезано са темом која се обрађује тога дана. Деца се прикључују по жељи. Нека деца само гледају са стране и тихо се играју у свом кутку, али она на то имају потпуно право. Искуство је показало да се деца самостално прикључе када пожеље, а васпитач се труди да то време прикључивања групи скрати.

Интересантно је да деца све време слушају и пазе. Када се укључе у игру, знају песмице и игре које су остала деца учила. То је тај период

Боравимо у дворишту до ручка, када одлазимо у школску трпезарију. После ручка следи поподневни одмор, који траје до три сата.

Читамо деци приче и увек кажемо: „После приче, више нема приче“. Мла-

ПРИПРЕМИТИ ДЕЦУ ЗА ШКОЛОВАЊЕ НА СРПСКОМ

Колико брзо деца усвајају српски језик?

— Нека деца долазе код нас без познавања српског језика. Родитељи доводе децу са жељом да она у узрасту када најлакше усвајају језик, науче и српски. Уколико проведу код нас 2-3 године, деца науче лепо да говоре српски. Чак и она деца која бораве само годину дана у забавишту, упознају језик на нивоу комуникације. Њиховно пасивно знање је много веће него активно, али могу да прате наставу на српском језику.

Деца која су иначе говорила српски, одлазе даље у школу са богатим речником и њихова способност изражавања је заиста на високом нивоу. Деца дођу са различитим нивоима знања, али свако дете оде из нашег забавишта са таквим познавањем српског језика да може да се укључи у наставу на српском.

Код нас се већ 21 годину негује усвајање српског језика, наших обичаја и традиције. У срцу Мађарске, у Будимпешти, постоји само једно српско забавиште у којем заиста живи наш језик. Моја жеља је да тако и остане. Радимо по посебном програму са децом која крећу у школу.

БЕЗ СУВИШНОГ ТЕПАЊА

Чему се даје приоритет када је реч о раду са децом?

— Најважније је да онај ко ради са њима воли децу; да буде потпуно природан, спонтан и без сувишног умиљавања и тепања. Педагози морају бити стручни и обучени за такав рад, да познају психологију детета и да разумеју дете. Развој детета зависи од родитеља код куће, али и од свих оних који проводе време са дететом, а то се можда не уочи довољно са стране.

Васпитач треба да посматра сву децу. Зато ја увек кажем колегама и студентима који долазе овде на праксу: гледајте и приметите. Најважније је окренути се око себе и видети, а ту је у ствари прави живот. Потребно је знати лекције из уџбеника, али искуство је друга прича. Онај ко је свој позив одабрао на прави начин, сигурно ће умети да примени оно што је написано у редовима или између редова, у стварном животу.

Немамо љуљашке, које су нам потребне, али добили смо једну баштицу, коју уређујемо, правимо повртњак, садимо цвеће са децом и она стварно уживају. Лепо су прихватила овај простор и радо прихватају боравак у дворишту. Наравно, могло би све и другачије, али ми смо задовољни, имамо простор који је само наш, у коме су деца безбедна.

Како функционише сарадња са родитељима? Да ли са њихове стране постоје неке посебне жеље које нису оствариве?

— Нама је јако важна добра сарадња са родитељима. Без добре сарадње нема успеха у развоју деце, па родитеље молим за искрен однос. Све што се током дана важно догоди, ми пренесемо родитељима. Тако исто молимо родитеље да нам кажу уколико има неких важних информација. Већина родитеља то поштује и имамо јако лепу сарадњу. Ми смо у забавишту као једна већа породица.

Трудимо се да упознамо све, не само децу, већ и родитеље.

Захтеви које су родитељи упућивали углавном су се односили на период када је забавиште затворено због одмора, и када они немају право решење за своју децу. Родитељи су, међутим, са тим били упознати. Ми усклађујемо наш рад са радом школе. Имамо више радних дана него школа, како бисмо изашли у сусрет родитељима, али то је највише што можемо. Родитеље молимо да имају разумевања и поштују наш кућни ред и наша правила, што је сасвим природно.

Током школске године имате и чувени маскенбал. Како изгледају припреме за овакве манифестације?

— Увек се унапред договарамо око програма, деца знају шта их очекује, да ли су то божићни празници или школска слава Свети Сава, или маскенбал. Сви жељно очекују овакве манифестације. За децу је најважнија

та стваралачка машта и могућност да буду нешто што у свакодневном животу нису и не могу бити. Радо подстичемо то код њих, јер се на тај начин ослобађају страха и стичу веће самопоуздање. Програми тзв. слободног карактера, много више одговарају деци овог узраста. Сви дивно сарађују, изузетно су добри и максимално се труде да испуне своје задатке.

Једна од већих дилема родитеља је: до које мере треба бићти строј са децом?

— Потребно је наћи праву меру. Треба бити искрен са децом, спонтан, тражити од њих оно што је потребно да ураде и не дозволити оно што ни-

КУЛТУРА

је могуће. Тако треба радити од самог почетка и то деца једноставно осете. Дете осети да га волите, да му увек пружате руку и оно неће прећи границу коју не сме. Особа која се тако понаша са децом, може да им укаже на нешто што није добро када се то деси. Треба направити добру равнотежу. Ја сам увек више за то да се наградом подстиче дете, а не да се кажњава. Трудимо се да деца прихвате правила понашања у забавишту као своја.

Разговор водила: Јована Вечић

Хвала за додатке и дирљиву причу

Поштовано уредништво СНН-а, последњи јулски број новина је одличан. Нарочито бих похвалила следеће ствари: објава специјална додатка о Првом светском рату и дивну новелу Добриле Боројевић „Пештански ђурђевак“. Изузетна и дирљива прича о љубави, стиду, отуђености, о сукобу материјалног и нематеријалног, о непрестаној људској борби за припадањем, самопоштовањем и о свему оном што нас чини људима. Нека буде што више оваквих бројева.

С поштовањем, ваша редовна читатељка:

✉ Зита Јокић

Историјска истина се не може сакрити

Поштована редакцијо, желим да вам се захвалим што сте, управо у дану када је обележен почетак Првог светског рата, објавили два специјална додатка на ту тему — један о узроцима и последицама рата, а други о страдањима кроз која је прошао српски народ тих година. И поред свих манипулација које стижу са запада, историјску истину није могуће сакрити, поготово када су у питању такве крупне ствари.

Иначе, знам и видела сам на интернету да ове године нисте добили никакву помоћ из Београда, што је жа-

лосно. Матица јесте у хаотичном стању због поплава, али се ипак, како читам, на конкурсима који се тамо расписују за Србе у региону и дијаспори, финансирају неки пројекти које нико никада није видео, нити чуо за њих, нити има резултата, па се плашим да је и ту радио принцип — ја теби, ти мени. Ваљда има неког ко проверава шта се од тога остварује, а шта се само стави на папир и ту све заврши.

Тужно је што за вас, чију борбу за одржање српске речи и националног духа у Мађарској сви видимо, нема финансијске подршке из матице, а о Мађарској да и не говоримо. Изгледа ми као да сте препуштени сами себи и да се ово што радите од надлежних третира као неки ваш лични хоби, који ваљда треба да финансирају из свог џепа. Ипак, желим вам да истрајете и да још много година са истим успехом остварујете своју делатност.

Срдечно вас поздравља ваша читатељка:

✉ Марија Шијак

Отежано функционисање СНН-а

Драге наше читатељке, хвала најлепше на честиткама и лепим речима упућеним нашим најновијим напорима. Тачно је да је и ове године изостала финансијска помоћ коју смо очекивали од Министарства културе Србије, путем конкурса. Наравно, познато нам је да је земља у великој финансијској кризи, али нас такође брине и неизвесност опстанка СНН-а као јединог штампањог гласила на српској језику у Мађарској.

О томе каквим материјалним могућностима располажемо, довољно говори податак да је пре 15 година буџет нашег листа био знатно већи него што је данас. Дрastiчно смањење буџета

које се догодило пре неколико година, уз сталну инфлацију и непрекидни раст трошкова пословања, довели су наш лист на ивицу опстанка. Упркос елану и креативности наших сарадника, бојимо се да ће, уз оваква материјална средства, излажење СНН-а већ од јесени бити озбиљно угрожено. Са чињеницом да постојећи буџет није довољан да покрије нашу годишњу продукцију од 52 броја СНН-а, главни уредник листа је у извештајима о полугодишњем и го-

ПИСМА

дишњем пословању, односно плановима буџета, у више наврата обавештавао Скупштину Самоуправе Срба у Мађарској, која је издавач и власник СНН-а.

Најновијим мерама штедње које је уредништво било принуђено да заведе после упозорења издавача да постојећи буџет вероватно неће бити довољан за финансирање листа до краја године, још једном су директно погођени наши новинари-сарадници, кроз ново драстично смањење висине њихових хонорара. Стога не чуди што се њихов број, на нашу жалост, непрекидно смањује. Треба имати у виду и то да смо ми, вероватно, једина редакција недељног листа која функционише без стално запослених новинара, техничких сарадника и аутомобила. Из свих ових разлога нисмо убеђени у истинитост закључка који се често може чути, да између Мађарске и Србије „нема значајнијих нерешених питања“.

Очекујемо да се проблемом финансирања српског недељника у Мађарској у најскорије време озбиљно позабаве и највиши представници наше матичне државе, приликом будућих разговора са својим мађарским партнерима. Тим пре што се, колико нам је познато, излажење штампе на мађарском језику у Војводини, финансира редовно и у задовољавајућем обиму, из буџета Републике Србије, а такође и уз не малу помоћ која им стиже из Мађарске.

Уредништво
Српских недељних новина

ФЕЛТОН

Цинцари — народ који ишчезава (12)

Москопоље као цинцарска престоница

Из истих разлога као и Грамос, само нешто северније у Албанији, никла је средином седамнаестог века још једна права цинцарска престоница: надалеко чувено Москопоље. Ако је веровати румунском путописцу Меническуу, то је био град достојан за престоницу сваког ондашњег европског владара

Управо је Меническу записао да је Москопоље било истинска цинцарска Мека, град без узора, али по много чему непоновљива појава у историји Балкана. Москопоље је изграђено на падинама планине Опари, у подножју планинског масива Томор, на надморској висини од 1150 метара. Његови непознати оснивачи су те небеске висине изабрали, због природе живљења, близине пространих пашњака за овце — али и због удаљености од разбојничких дружина. Град се простирао на пет живописних брежуљака. Зегином реком био је подељен на два готово једнака дела. У време највећег процвата, Москопоље је бројало 80 хиљада становника. Дакле, имало је много више

житеља од било ког познатијег балканског града. О величини и оправданом називу „цинцарске Меке“ говори податак да је у Москопољу богослужење обављано у 72 цркве.

Поменути путописац Меническу је записао да се у град стизало преко пространих ливада и башти, које су биле опасане ниским каменим зидовима. Сам град је био заправо музеј раскошних мермерних грађевина, чија су дворишта украшавали цветни вртови и маштовити шадровани. Унутар тих цинцарских палата, које су биле мешавина свих балканских градитељских стилова, живело се по строго патријархалним правилима. Разуме се то није сметало кинђурењу цинцарских жена и девојака, које су у празничним уличним променадама знатижељницима показивале сву раскош хаљина из домаће радиности, али и оних модерних, доношених из тадашњих европских престоница моде, Венеције и Беча.

Кад је у Москопољу боравио путописац Меническу, град је уживао пуну административну аутономију, чак је имао и сопствену полицију. Градом је управљао одбор састављен од представника педесетак најмоћнијих занатско-трговачких еснафа. Подела

ДОБРИ ОРГАНИЗАТОРИ

Москопољски Цинцари су се нарочито истицали организаторским способностима и изванредним јунаштвом на бојном пољу. Занимљиво је да данас готово и нема Цинцарина који вам неће тврдити да је пореклом из Москопоља. Ипак, губљењем Москопоља, Цинцари су, чини се, заувек изгубили постојбину и сигурно упориште за слободно изражавање националног идентитета.

власти је била таква да у тако многољудном граду, у његовој краткој, али сјајној историји, није забележен ниједан озбиљнији експрес међу онима који су њиме управљали.

Бежећи пред сабљом крволочног Али-паше, око двеста хиљада Цинцара из томорског горја прибежиште је потражило широм онда још поробљеног Балкана. Неки Цинцари су, бежећи пред злом које их је у два наврата катастрофално погодило, стигли чак до Пољске. Носећи са собом све успомене, па и ону о трагичној пропасти градова у старом завичају, Цинцари су — свуда где су се настанили — били у првим борбеним редовима, при сваком отпору крволочним Османлијама. ■

ВРЕМЕПЛОВ

7. августа 1859. — Рођен је српски глумац Илија Станојевић, познат као Чича-Илија, најпопуларнији комичар свог времена.

7. августа 1989. — Умрла је српска позоришна редитељка Мира Траиловић, оснивач авангардног београдског позоришта „Атеље 212“ (1956) и БИТЕФ-а (Београдски интернационални театарски фестивал).

8. августа 1217. — Крунисан је први српски краљ Стефан Немањић Првовенчани. Круну, добијену од папе Хонорија Трећег, у Србију су донели папски изасланици.

8. августа 1832. — Рођен је српски писац и сликар Ђура Јакшић, највећи лиричар српског романтизма и један од најдаровитијих српских сликара XIX века. Писао је и приповетке и херојске поеме.

9. августа 1945. — Американци су, на крају Другог светског рата, бацили другу атомску бомбу која је разрушила више од половине јапанског града Нагасаки. Погинуло је 73.000 људи, а хиљаде су умрле током наредних година од последица радијације. Јапан је капитулирао 15. августа, чиме је рат окончан.

9. августа 1945. — На трећем заседању у Београду, Антифашистичко веће народног ослобођења Југославије (АВНОЈ) проглашено је за привремену Народну скупштину Демократске Федеративне Југославије.

10. августа 1878. — Српски кнез Милан Обреновић издао је указ о устројству Војног музеја ради прикупљања и чувања трофеја из

ратне историје. Музеј је смештен у преправљену цамију на платоу Горњег града Београдске тврђаве, на Калемегдану.

10. августа 1878. — Рођен је српски композитор и музички писац Исидор Бајић. Основао је прву музичку школу у Новом Саду и покренуо Српски музички лист.

10. августа 1913. — У Букурешту је потписан мир Бугарске и балканских савезника, односно Грчке, Румуније, Србије и Црне Горе. Окончан је Други балкански рат.

11. августа 1456. — Умро је угарски војсковођа Јанош Хуњади. Као ердељски војвода успешно је ратовао против Турака, 1456. допринео је разбијању турске опсаде Београда. Непосредно после тога умро је од куге, у Земуну. У српским народним песмама помиње се као Сибињанин Јанко.

12. августа 1687. — Аустријска и мађарска војска под командом Лудвига Вилхелма Баденског у одлучујућој бици код Мохача победила је турску војску Мохамеда Четвртог.

12. августа 1849. — Аустријска војска је уз помоћ Русије угушила Мађарску револуцију. Национални лидер Лајош Кошут је напустио земљу.

12. августа 1914. — Почела је Церска битка а завршена је 20. августа победом српске војске над аустроугарском. Прва српска и савезничка победа у Првом светском рату.

13. августа 1914. — Француска је у Првом светском рату објавила рат Аустро-Угарској.

13. августа 2003. — Код Гораждеваца у терористичком нападу на обали реке Бистрице, на купању, убијена су два српска дечака, а рањена још четворица. ■

Кнез Милан Обреновић

ИМЕНИК

Самоуправа Срба у Мађарској

Тел. 06 1 331 5345

Имејл: ssm@t-online.hu

Веб: www.szerb.hu

Амбасада Србије у Будимпешти

Тел. 06 1 322 9838

Имејл: budapest@amb.srbije.net

Веб: www.budapest.mfa.gov.rs

Културни и документациони центар Срба у Мађарској

Тел. 06 1 269 0100

Имејл: kd.centar@gmail.com

Веб: http://kdc.szerb.hu

Српске недељне новине

Тел. 06 30 477 8233 (секретаријат)

Имејл: nedeljenovine@gmail.com

Веб: www.snnovine.com

Српски педагошки и методолошки центар

Тел. 06 70 434 5576

Имејл: szerbpedkp@gmail.com

Српски институт

Тел. 06 1 782 1639

Имејл: info@srpskiinstitut.hu

Веб: www.srpskiinstitut.hu

Радио програм на српском језику МТВА

Тел. 06 72 518 330

Имејл: radios@radio.hu

Веб: www.radio.hu

Српска самоуправа у Будимпешти

Тел. 06 1 269 0633

Имејл: ssb@freemail.hu

Епархија будимска

Тел. 06 26 314 457

Имејл: ortodox.diocese@serb.t-online.hu

Музеј Епархије будимске

Тел. 06 26 312 399

Имејл: serbmus@serb.t-online.hu

Храм Св. Георгија у Будимпешти

Тел. 06 1 788 0605, 06 30 989 6139

Имејл: otacoran@hotmail.com

Веб: www.hramsvgeorgijabudimpesta.rs

Српско позориште у Мађарској

Тел. 06 30 653 1871

Имејл: szinhaz@szerb.hu

Веб: http://szinhaz.szerb.hu

Српска школа „Никола Тесла“

Тел. 06 1 351 6550

Имејл: szerbisk@freemail.hu

Веб: http://nikola-tesla.net

Српска основна школа у Батањи

Тел. 06 68 456 006

Имејл: szerb-iskola@freemail.hu

Веб: www.szerbek-battonyan.hu

Српска основна школа у Десци

Тел. 06 70 233 3821

Српска основна школа у Ловри

Тел. 06 24 482 583

Радио Јужни ветар, FM 98.0 и 91.6

Тел. 06 20 499 5014

Имејл: radiojuzni@gmail.com

Веб: www.radioszentendre.hu

Печујске приче (19)

Вазарели – понос града Печуја

Виктор Вазарели је био заљубљеник древних симбола – круга и четвороуганика. Тежио је да их на њему својствен начин понуди европском сликарству. Напустио је своју земљу, Хунгарију, да би сачинио нови језик, кинетизам, који је саздан од покрета, квадрата и круга

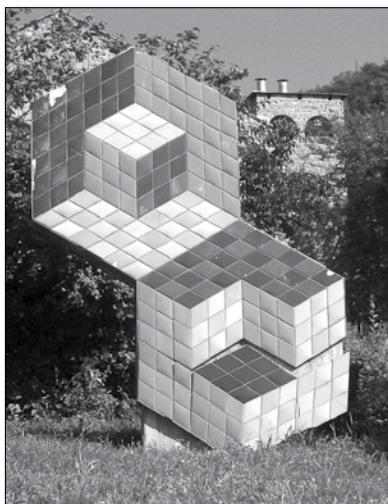
„И благослови Бог седми дан, и посвети га, јер у тај дан почину од свега дела свога, које учини” – пише у Старом завету. Давид у својим Псалмима овако пева Творцу неба и земље: „Седм пута на

дан хвалим те за судове правде твоје”.

У Новом завету, у Откривењу Светог апостола Јована Богослова, број седам такође се често помиње: „Од Јована на седам цркава које су у Азији: Благодат вам и мир од Бога, Који јесте и Који беше и Који долази, и од седам духова, који су пред престолом његовим, и од Исуса Христа, који је Сведок верни, Првенац из мртвих, и Господар над царевима земаљским.” „И кад отвори седми печат, наста тишина на небу око пола часа.” „И седми анђео затруби, и наставише громки гласови на небу који говораху: »Постаде царство света Царство Господа нашега и Христа његовог, и цареваће у векове векова«.”

Лични број Виктора Вазарелија је 2, који представља дуализам. Круг и четвороугаоник. Мађарска и Француска. Црно и бело. Линија и покрет. Постање и уметност. Упокојење и вечност.

Оном ко уме да препозна суштину, никакво чудо није што је мали Ђезе заплывио непрегледним морима боја,

Вазарелијева мандала

Вазарели: Зебре

четвороугаоника и круга. Према предању, круг је одраз универзума. Истовремено, он је и сликовни приказ највишег стања свести. У древној Индији, монаси од прастарих времена, од свитања до сумрака, стрпљиво и са пажњом, палцем и кажипрстом просипају сићушна зрна шареног песка и стварају мандалу, геометријску карту космоса. Спољашњи круг мандале представља божанску љубав и васиону. Он обгрљава четвороугаоник и приказ је стварности са четири стране света. У њему се назире један други, унутрашњи круг, симбол духом пробуђеног, свесног човека. Мандала такође представља и трансцендентално измирење, смиреност и равнотежу видљивог света и духовних принципа.

Реч мандала преноси дух светог језика санскрита, а настала је од речи „манас” која означава „ум”. Мандала приказује пут до савршенства и процес је који се спроводи током достизања апсолутне свести и светлости.

Виктор Вазарели је био одани заљубљеник древних симбола – круга и четвороуганика. Тежио је да их на њему својствен начин понуди европском сликарству. Напустио је своју земљу, Хунгарију, да би сачинио нови језик – кинетизам, који је саздан од покрета, квадрата и круга. Кренуо је у освајање света новим начином поимања видљивог света, управо онако како је негда и раб Божји Тавадрос преносио Христове речи на језику који је био и остао непознат у Панонији. (...)

Драгомир Дујмов

Како избећи летње прехладе

Чувајте се расхладних уређаја и промаје

► Избегавајте клима-уређаје и промају

Често се против врућине боримо отварањем прозора и седењем на промаји, што је један од узрока прехлада. Промаја хлади слузокожне мембране које не могу да се изборе са вирусима на адекватан начин. Ако морате да укључите климу, пазите да температура не буде прениска да се не бисте излагали екстремним разликама у температурама. Идеална температура собе је од 20 до 21 степен Целзијуса, а разлика између спољне и собне температуре не би требало да буде већа од пет степени.

► Носите резервну одећу за случај да се ознојите

Баштованство, пешачење или успон уз степенице често доводи до знојења, које помаже у регулацији температуре тела, али мокра одећа превисе хлади ваше тело, тако да ако се ознојите што пре обуците суву одећу, најбоље одећу од полиестера или полипропилена јер такви материјали испаравају ван одеће, док се памук лепи за тело и смањује температуру које до десет степени.

► Немојте предуго остајати у хладној води

Ускакање у хладну воду током врелог дана је привлачно, али се тело лако може охладити и постати рањиво на вирусе прехладе, а такође може доћи до температурног шока ако је температура вашег тела много ви-

ше од температуре воде. Немојте дуго остајати у хладним базенима, рекама и језерима и обавезно се добро осушите након купања.

► Благо охлађено је боље од леденог

Избегавајте ледена пића јер хладе

слузокожу, а организам тада више није у стању да ефикасно одбија вирусе прехладе. Иако изгледа као неизводљиво, покушајте да не стављате лед у пиће, јер брзо испијање ледених пића освежава само на тренутак, па вам је касније још више вруће.

ЖИВОТНИ СТИЛ

► Пазите се промаје у колима

Заштитите главу ако се возите отворених прозора, а ако имате климу у колима, не подешавајте је на прениску температуру. Купите заклоне за сунце којим можете прекрити аутомобил док је паркиран.

► Умерено се сунчајте

Не излажите се претераној врућини и зрачењу сунца, јер могу смањити ефикасност вашег имуног система. Истраживања су показала да они који обожавају сунце лети чешће болују од прехладе. Уколико сте особа којој никада није доста сунца, обавезно унесите пуно течности, па ће тако ваша слузокожа бити влажна и отежаваће вирусима да уђу у тело.

► Пијте довољно течности

Две трећине људског тела састоји се од воде – уколико не пијете довољно, доћи ће до негативног ефекта на ваше тело. Да бисте остали здрави унесите велике количине течности, у супротном можете имати главобоље, исцрпљеност, па чак и камен у бубрегу. Уношење два до три литра воде дневно је обавезно уколико је температура преко 30 степени Целзијуса.

► Перите руке или користите влажне марамице

Перите руке неколико пута дневно јер се вируси сакупљају на кожи. Постоји ризик да се прехладите уколико се поздравите или додирнете кваку коју је користио неко ко је већ прехлађен, а уколико ваше руке затим дођу у контакт са лицем, вируси лако дођу до вашег тела преко слузокоже у вашем носу. ■

НЕВЕН

Екскурзија у
„Адреналин парк“

Наш пети разред је заједно са шестим и седмим разредом Српске основне школе „Никола Тесла“ у Будимпешти и разредним старешинама Зорицом Јурковић-Ембер, Весном Бабић-Седлачек и Андреом Мештер-Апјок, ишао на екскурзију у Матрахазу. Ишли смо у „Адреналин парк“ и имали добар смештај. Кухиња и једна дрвена кућа у којој смо јели, биле су веома близу.

Могли смо да испробамо многе игре: боб, мост изнад језера, стрељаштво, парк авантура, шумски лавиринт и друго. Мени се највише допао боб, али и пењање на торањ висок 50 метара. Храна ми се првог дана свидела, посебно ручак. Другог дана нешто мање, али је и даље било фино.

Када смо завршили активности

другог дана, кренули смо кући. Екскурзија је била одлична и надам се да ћемо поново ићи.

Александра Иланковић

Успомене ти нико не
може одузети

Изабрали смо да будемо пријатељи. Они који се никада не виђају и не чују. Уместо да кажеш шта желиш, очекујеш то од друге особе. Чекаш и надаш се. Чекајући да онај други угуши понос, изгубиш љубав.

Дође тренутак када схватиш да нема смисла борити се за нешто што теби никада није припадало. Доста је проплаканих ноћи, доста је песама које те кидају на делове. Човек временом постане свестан онога што се дешавало, а сви смо слепи док срећа траје. Љубав и бол све нас промене.

Неко постане јак, а неко заледи срце. Жене су компликоване: оне увек нађу изговор, направе проблем, сузе претварају у смех, смех у сузе. Ако не воле, онда не живе.

Ипак, дође време када се једноставно повучеш од свих, или пустиш људе да буду срећни далеко од тебе. Не можеш везати некога ко је већ одавно престао да те воли. Понекад ти живот не да оно што желиш, не зато што не заслужујеш, него зато што заслужујеш много више. Успомене ти ипак нико не може одузети.

Највише заболи равнодушност. Преживела бих још једну свађу и још једну увреду из страсти кроз стиснуте усне и речи: „мрзим што те волим“, „вртимо се у круг“ и „ово не иде даље“. Али, кад сретнеш поглед без емоција, онда застанеш.

Сви ми имамо особу којој се стално враћамо и којој допуштамо да нам се врати. Колико год времена да прође, та особа увек има посебно место у нашем срцу. И колико год пута да се растанемо увек се нађемо поново, јер смо сувише слични да бисмо отишли заувек. Нико не жели да призна колико му је стало, не можемо заједно, нити једно без другог. Таква је љубав, она је јача од свега.

Тако се неко јутро пробудиш са размрљаном маскарном по лицу, с ружем по образима, па се удариш руком по челу. У тренутку напросто схватиш да не вреди даље. Збогом сузе и проплакане ноћи. Набациш осмех и не осврћеш се више. Да је вредело, зар би сад било иза тебе?

Јована Дудуковић

МЛАДИ ЗА МЛАДЕ

ФИЛМ

Кил де шрампејс илејер
(Kill the Trumpet Player)

Податке о животу Мајлса Дејвиса, једног од највећих музичара двадесетог века, наћи ћете на Википедији, која представља енциклопедију модерног доба.

Мајлс Дејвис (Miles Davis; Олтон, 26. мај 1926 – Санта Моника, 28. септембар 1991) цез трубац и композитор, један је од најпознатијих и најутицајнијих цезиста овог правца, који има бројне подврсте и подстилове.

Мајлс Дејвис је зачетник многих цез стилова попут кула, модерног бо-

па, фузије, модалног цеза и фанка. Свирао је са многим цез великанима, међу којима су пијанисти: Чик Корија, Кит Џерет, Бил Еванс и Херби Хенкок, саксофонисти: Чарли Паркер, Џон Колтрејн, Кенонбол Едерли и Вејн Шортер, басиста Рон Картер и многи други.

Ових дана из северноамеричког града Синсинатија стиже вест која ће обрадовати све поштоваоце Мајлса Дејвиса. Снимање биографског филма о Мајлсу Дејвису још један је у низу покушаја да се подробније представи живот и дело тамнопутог америчког генија.

Иза овог пројекта стоји Дон Чидли и он је, углавном, „one man show“. Дон Чидли ће играти главну улогу и режирати филм под називом *Кил де шрампејс илејер* (Kill the Trumpet Player).

Једна од главних улога припала је шкотском глумцу Јуану Мекгрегору (Ewan McGregor), који тумачи лик новинара часописа *Ролинг Стоун* (Rolling Stone). Осим њега у филму се појављује и Зое Салдана (Zoe Saldana), која глуми Дејвисову супругу Френсис.

Филм *Кил де шрампејс илејер* фокусиран је на период када је славни музичар направио паузу у својој ауторској каријери, у другој половини седамдесетих година прошлог века.

Уверљивост читавом пројекту свакако даје учешће Хербија Хенкока (Herbie Hancock), славног пијанисте и бившег Мајлсовог сарадника.

Гет он ай

(Get On Up)

Још једно филмско остварење и покушај екранизације биографије славног музичара имаћемо прилику да погледамо у филмским дворанама. Реч је о филму који се зове *Гет он ай* и који покушава да приближи та-

козваног „кума соула“, Џејмса Брауна (James Brown).

Џејмс Браун је био легенда америчког шоубизниса. Преминуо је 2006. године. Педесетогодишњу каријеру, углавном, је провео на турнејама одржавајући статус највеће соул звезде. Режијер овог филма није презао да оголи и неке непријатне моменте из живота славног музичара, као што је био Џејмсов проблем са дрогом, насилничко понашање према партнеркама, као и проблем са законом.

Режију потписује Тејт Тејлор (Tate Taylor). У главној улози је Чедвик Босман (Chadwick Boseman), а у осталим улогама се појављују: Виола Дејвис (Viola Davis), Лени Џејмс (Lennie James) и Ден Ејкројд (Dan Aykroyd).

Филм је продуцирао Мик Џегер (Mick Jagger), фронтмен Ролингстонса, који је истакао да је Џејмс Браун извршио снажан утицај на музику коју је током каријере правио његов бенд.

Катарина и Ренато

ЈЕСТЕ ЛИ УПИСАНИ У БИРАЧКИ СПИСАК?

Самоуправа Срба у Мађарској обавештава све припаднике српске заједнице који се до сада нису уписали у бирачки списак, да то могу да учине било када, не чекајући расписивање избора за народносне самоуправе, који су најављени за јесен.

То могу учинити код бележника локалних самоуправа, на формуларима какви су коришћени и приликом регистрација уочи пролећних парламентарних избора.

Такође, регистрација се може извршити и путем интернета, на адреси: <http://www.valasztas.hu>

На предстојећим изборима за народносне самоуправе могу гласати само они грађани који су се благовремено уписали у бирачки списак.

ЗАБАВИШТУ У БАТИ ПОТРЕБНА ВАСПИТАЧИЦА

Услови конкурса:

- Основни, општи језички испит из српског језика, типа „Ц“
- Најмање једна, до три године стручног педагошког искуства у забавишту
- Мађарско држављанство, потврда да кандидат није кажњаван, агилност у раду

Документација која се прилаже уз конкурсну пријаву:

- Диплома о школској спреми
- Потврда да кандидат није кажњаван (erkölcsi bizonyítvány); овај документ не сме бити старији од 30 дана
- Мотивационо писмо: зашто се кандидат јавља на конкурс за ово радно место
- Биографија

Рок за предају конкурсних пријава отворен је до даљњег, односно до попуне радног места.

Конкурсне пријаве се могу предати и путем имејл адресе: pityrangos@mail.battanet.hu

Такође, пријаве је могуће предати и лично или поштанским путем, на адреси: Pityrangos Óvoda 2440 Százhalombatta, Liszt F. sétány. 6.

Адреса забавишта „Маслачак”: Pityrangos Óvoda Óvárosi Tagóvodája, Százhalombatta, Poroszlai lldikó u. 1 sz.

ИНФО СЕРВИС

ДАНИ ФОЛКЛОРА – СЕНТАНДРЕЈА 2014.

18. и 19. августа, Три Цара Лазара

18. августа од 16.00 часова наступају:

- КУД „Братство” – Војковићи (БиХ, РС)
- КУД „Лада” – Београд (Србија)
- КУД „Хоро” – Бугарска

19. августа наступају:

- КУД „Братство” – Војковићи (БиХ, РС)
- КУД „Лада” – Београд (Србија)
- КУД „Хоро” – Бугарска
- ГКУД „Владимир Гађиновић” – Билећа (БиХ, РС)
- КУД „Рузмарин” – Чобанац (Мађарска)

Покровитељи програма: Српска самоуправа у Сентандреји, Културни и документациони центар Срба у Мађарској, КУД „Табан”

Информације за страницу „Инфо”
шаљите на адресу: info.snnovine@freemail.hu
Телефон: +36 30 273 3399

АФОРИЗМИ

*Да смо ми Срби напустили сва места где смо мучени, где бисмо сада становали?

*Србија никада неће признати да је признала Косово.

*Отели су нам Косово, па нас сада у томе и подржавају.

*Сваки народ чине људи, али ја више волим народ.

*Србија је земља будућности, а о садашњости ни говора нема.

*Не мењајте свест народа, па он вас је баш при таквој свести изабрао.

Зоран Ранкић

*Оптимисти владају, песимисти су опозиција, а реалисти умиру од глади.

*Оптимисти на два суседна ћорсокака граде надвожњак.

*Пола Србије нема контејнере и канте за смеће. Како ће преживети?

*Има и поштених криминалаца: неки су дали оставку на државну службу – због сукоба интереса.

*Ко није способан да буде криминалац, мора се задовољити службом обезбеђења.

*Циљ је био одумирање државе. Кад су стигли до циља, схватили су: ако државе нема, све је дозвољено!

*Наша власт не пати од повишеног притиска опозиције.

МАЛО СМЕХА

*После извињења Србије, неће бити других извињења. То би био реваншизам.

*Контрола власти није добила одобрење од власти.

*Победници пишу прву верзију историје. Друга верзија историјско је право потомака поражених.

*Имали смо толико савезника у светским ратовима, тако да неке од њих можемо да поклонимо пораженим силама.

*Америка је потрошила скоро милијарду долара за хуманитарну помоћ на Балкану, који је претходно скоро уништила.

*Срби су добри момци, али су незгодни кад дочекају старе дане.

*Ако БИА ангажује жандармерију, да ли ће се полиција извући?

*Неки баш немају среће: полиција им је за петам, а немају словачки пасош!

*Лакше је било ухапсити Шешеља него пустити га.

*Тражим ментора за докторску тезу из области докторологије.

*Стање у култури одговара фризури.

*Кључна идеја геја: то мајка више не рађа!

*Будала је велики грешник који не уме то да уновчи.

*Немамо куд: обрадива земља тврда, а небеске наде високо!

*Хрвати су добили и домовински и јошовински рат.

*Србија не може сама да обави ни саморазарање. И за то јој је потребна помоћ „међународне заједнице”.

*Не ваља нам ни злопартијски систем!

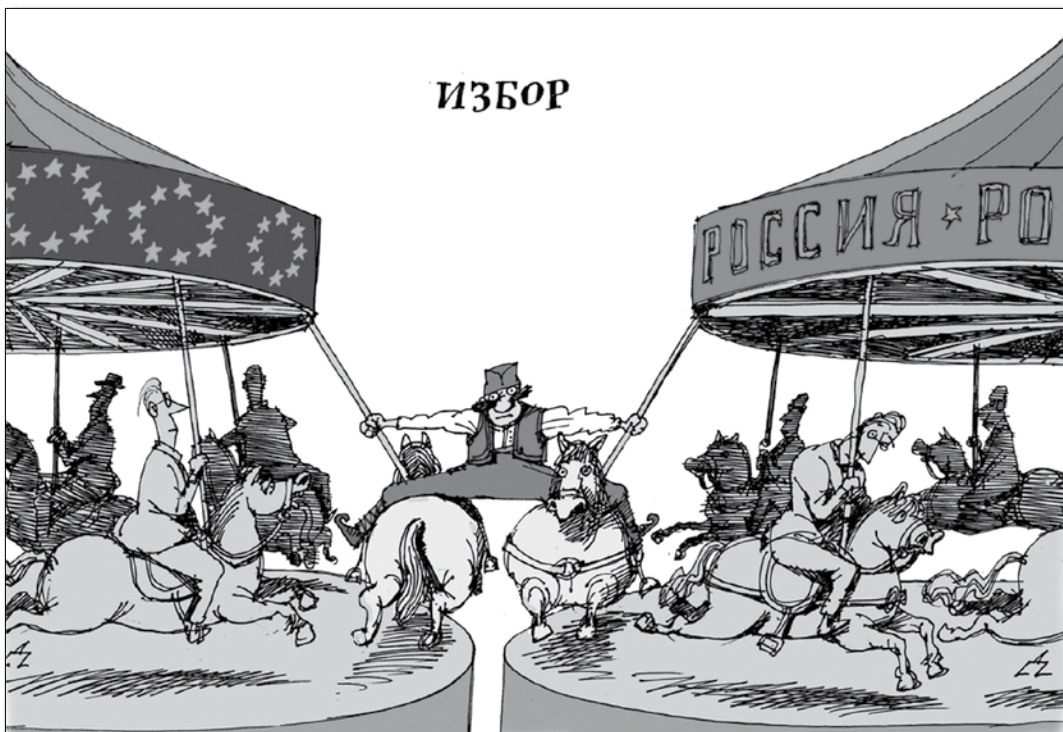
*Ово је слободна земља... Засад – на условној слободи.

*Наша предузећа су мртви капитали. А радници – полумртви.

*Ко гледа као теле у шарена врата, још не зна да је Ханибал пред вратима.

*Политика је маскенбал сумњивих лица.

Анђелко Ердељанин

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Канцеларија Самоуправа Срба у Мађарској ♦ За издавача: др Јадранка Гергев ♦ Главни и одговорни уредник: мр Драган Јаковљевић ♦ Фотојурортер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: nedeljnenovine@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички прелом лисца: Карољ Сабо, Петер Ковенц ♦ За штампању: Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ♦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061-0238

СА ЛИЦА МЕСТА XXV Српски камп у Батањи

Стасала друга генерација полазника фолклорног кампа

Јужноалфелдски камп у Батањи, који је пре девет година прерастао у Српски фолклорни камп, ове године је прославио четврт века постојања. Кроз њега су за то време прошле многе генерације са којима су радили врсни кореографи, музичари и многи сарадници, дајући тако свој допринос очувању српске културе у Мађарској

На предлог и иницијативу Петра Роцкова, сада већ давне 1989. године организован је први камп за младе који играју српски фолклор у Батањи и Поморишју. Ову идеју прихватио је и тадашњи директор Дома културе, Михаљ Ловас, па се камп следеће године проширио на територију целе Мађарске. Пристизали су играчи из Помаза, Ловре и других места. У кампу је затим, поред фолклорне, формирана и музичка секција.

После неколико година, Српском кампу су се прикључиле још две народности: румунска и словачка. Ова форма едукације младих функционисала је до 2006. године, када је управа Дома културе из финансијских разлога била приморана да прекине организацију, иако је камп из године у годину имао све већи број учесника. Српска заједница у Мађарској, ипак, није дозволила да се камп прекине. Урађена је неопходна реорганизација, тако да камп већ девет

лики број младих људи и деце из Помаза, Деске, Сегедина, Арада и Великог Сент Миклоша из Румуније, као и из Беочина у Србији. Учесници су, заједно са домаћинима, провели незаборавну недељу дружећи се и учећи српски фолклор.

Наталију Мандран, уметничког руководиоца КУД-а „Свети Сава“ из Великог Сент Миклоша, питали смо како је њено искуство након неколико година проведених у овом кампу, као и шта за њу и остале Србе из тог места значи овај камп.

— Много нам значи. Ја сваке године нешто ново научим и кад се вратим кући то и применим. Посебно значи добро друштво, деца се овде јако лепо друже и склапају пријатељства. Шта треба више од тога? — рекла је за СНН госпођа Мандран.

За разлику од предходних година, када су били смештени у Ћачком дому, учесници кампа су ове године боравили у пансионату. Дом културе „Јожеф Атила“ и Српска основна школа

БЕЗ СТРАХА ЗА СУДБИНУ ФОЛКЛОРНЕ ТРАДИЦИЈЕ

Из свега што смо у Батањи видели и чули, можемо да закључимо да је будућност овог кампа свакако извесна и да оно што је добро не треба мењати. Доласком нових генерација преносиће се и српско наслеђе у Мађарској. Судећи по бројности деце на кампу и његовој дуговечности, српска заједница у Мађарској не би требало да страхује да ће, у временима која долазе, њен идентитет платити превелики данак асимилацији, барем када је реч о фолклору.

ју српску традицију, већ имамо и све више одраслих људи, који су од почетка у овом кампу. Сада су стасали у праве играче и на сцени изгледају изванредно. Они фолклор преносе на нове генерације и то је поента кампа. Српску традицију треба преносити с колена на колено — наглашава господин Вујчин.

На завршној вечери учесници су показали резултате једнонедељног рада. Организатори су се том приликом захвалили људима који су покренули овај камп и који већ дуги низ година учествују у њему. Публика

Садржајан програм кампа чинило је више секција: музичка, певачка, језичка, као и секција за ручни рад. Рад се одвијао пре подне или поподне, након чега су кампери предах проналазили

година функционисао као српски и сваке године је све популарнији.

И овог јула у Батању се сјатио ве-

угостили су и ове године преко 120 полазника кампа и читав тим људи који је радио са децом.

УЧЕЊЕ ЈЕЗИКА КРОЗ ИГРУ

Потпредседник Самоуправе Срба у Мађарској Боривој Рус, каже да је веома задовољан интересовањем деце за учешће у раду Српског кампа у Батањи:

— Из године у годину се прикључује све више деце, тако да смо ове године стигли до броја од 120 учесника. Мислим да је веома важно да деца познају ангажоване инструкторе и да су овде сарадници који годинама раде са њима. Оно што науче, деца понесу својим кућама, па се поред Батање, знање пренесе и у Деску, Помаз, Сегедин, Беочин, Арад, или Великог Сент Миклош. Веома је важно што су ту деца из Србије и из Румуније, јер се много више користи српски језик. Рађају се дуговечна пријатељства, а сада долазе деца оних полазника од пре 25 година — подсећа господин Рус.

на градским базенима. Вечери су биле резервисане за различите програме као што су квизови, радионица плеса и гастрономско вече. Ноћно купање је ове године омела киша, али су кампери то време искористили за дружење.

Љубомир Миле Вујчин, познат и омиљен кореограф у кампу, преносио је са својом екипом играча и музичара знање на полазнике кампа. Он за наш лист каже:

— Ове године смо обрадили пет области: Косово, околину Њилана, игре из околине Београда, Беле Паланке и околине Ниша, прецизније из села Вукманова. Мислим да се види прави ефекат и да је задатак који је постављен пред овај камп остварен. Сваке године је све више учесника, не само мале деце која долазе да упија-

је могла да ужива у веома квалитетном програму који су приказали полазници кампа, а занимљиве кореографије и прелепо изведене игре и песме измамили су аплаузе публике.

— С једне стране осећај је добар, јер смо 25 година радили, а са друге стране то значи да смо и толико старији. Добро је што нисмо прекинули камп пре девет година, када је Дом културе у Батањи одустао од организације. Самоуправа Срба у Мађарској је решила да ипак настави организовање кампа. Добили смо велику подршку од батањске Српске основне школе, тако да је веома успешан био и тај први камп који је прерастао у Српски камп — каже за СНН Боривој Рус, један од организатора кампа.

Станислава Ђенеш-Екбауер